

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumerează și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 23 Iulie st. v.

Lăsând să vorbească dintre noi unii
dintre cei mai expuși, dăm astăzi primul
loc următoarelor corespondențe:

„Román közmívelődési társaság!”

Cluj, 30 Iulie 1885.

Sub titlul sus numit clujenesce, a
apărut în ziua de astăzi un articol dela
Sibiu, în zărele maghiare „Egyetértés”
și „Ellenzék”.

În articolul acesta se face cunoscută
Asociațiunea română, se dice, că s'a în-
ființat subcomitete încă și la Turda, Blaj,
Brașov, pe unde nu ar mai fi fost — și
preste tot face separatism, — face propa-
gandă națională, nu i-a stat nimene în cale,
ba încă și regimul și-a arătat bunăvoința
față cu ea, lăsând averea „Iuliei” disol-
vate din Cluj, a i-se da ei.

Mai cătră fine apoi dă următorul sfat
binevoitor:

„Presa română așadar' agiteze, contra
„cultur-egylet“-ului, că nu va fi bine, dacă
și presa maghiară va începe a agita contra
asociațiunii române. Și pentru-ce se nu o
poată face aceasta, dacă frații Români se
arată așa fără paciență? etc. etc.”

La de aceste vrând nevrând, trebuie
să-ți vină aminte fabula lupului cu mielul!
Cumea în locurile înșirate în articolul
din cesiune nu acum s'au înființat sub-
comitete, e lucru știut, aceste în fine sunt
concese prin statute. Se pot înființa ori când.

Aserțiunea separatismului o răstoarnă
§ 5 din statutele asociațiunii.

Bunăvoința guvernului e asemenea bună-
voinței aceluși profesor, care a trântit pe
un rigorosant de medicină, apoi l-a mân-
găiat așa: „Dle! eu din bunăvoință față
cu d-ta te-am răsturnat. Ești om cam di-
form, ca medic nu vei fi bine primit, că
mai ales femeile te vor disgrația, veți și-ți
caută altă carieră!” La care rigorosantul
i-a răspuns:

„Îți mulțumesc dle profesor de bună-
voință, dar' de ar fi fost și ai d-tale pro-
fesorii cu asemenea bunăvoință, față cu d-ta,
astăzi nu ai fi fost în stare a-ți manifesta
bunăvoința d-tale față cu mine!”

Nu bunăvoința guvernului, ci § 23
din statutele „Iuliei” a asigurat averea
acesteia pe seama asociațiunii.

Corespondentul colegă sibiian (e
aproape de „asociațiune ca și eu de „cultur-
egylet”) asemănă cea română cu cea
maghiară.

Dar' așa se vede, că nu le scie sta-
tutele, care difer ca cerul de pământ una
de alta.

Pentru-că, pe când celei române, prin
§ 3 din statutele sale, îi este oprit a dis-
cuta în adunări preste obiecte nu numai
politice, dar' încă și religioase, foarte în-
țeleptesce, — vedem că cea maghiară cu
politică — și încă mare politică, s'a început,
și putem crede, că cu politică se va și fini.

Poftesce, dle colegă, a cetl în foaia
d-voastre „Ellenzék”; nu de mult apărut
articolul referitor la donațiunile făcute de
metropolitul rom.-cat. Hajnald și a Is-
raelitului Baruch din Murș-Oșorheiu, și
te convinge.

Cetiți mai departe articolul de fond,
tot din „Ellenzék” apărut în nr. 172 din
28/7 1885 sub titlul „Nobile officium”
și vedeți, că în acela se amenință cu „mă-
turarea de pe fața pământului
toată suflarea, care ar fi așa ne-
ghioabă și nepatriotică, să-istee în
cale mișcării „cultur-egyletului!”

Vedeți provocare „la luptă deci-
dătoare (döntő ütközet)!”

Apoi spune-mi, cu cine voți a vă
lupta în Cluj? Când nici pe „Iulia” cea
nevinovată nu o mai aveți, că pe aceea
ați luptat-o odată, de pe fața pământului!

Cumea Români nu se vor lăpăda de
limba lor, aceasta s'a hotărît în punctul
al doilea, în conferența generală a Româ-
nilor ținută chiar la d-voastre în Sibiu,
în anul 1881, și s'a protestat în vața Eu-
ropei civilizate, contra a ori-ce atentat, din
motivele înșirate în „Memorialul” edat în
toate limbile mai culte; cetesce paginile
64—76. Pofțiți și răsturnați adevărurile
înșirate acolo, cu argumente de cultură,
nu cu „mătura” și „măciuca”, de
care numai cei sêlbateci se mai folosesc!

Paciență?! Român „fără” paciență
e toemai așa de mare raritate, ca Maghiar
„cu” paciență.

În privința aceasta, încă-ți voi serv
cu documente culese din vieța publică,
cu fapte și date positive, nu cu frase.

Limba e un dar și un drept natural,
care cu forța nu se poate răpl. — Nu
sufere dispută. —

Dreptul acesta la toate popoarele l-a
păstrat vatra, scoala și biserica. Și cumea
acești factori puternici, numai paralel pot
înainta cu succes, prelîngă filosofii și pe-
dagogii cei mai luminați, și Maghiarii o
recunosc și mărturisesc publice. Totuși
acestia, ca puternicii țării, au adus vatra
în opoziție cu scoala, (fresce numai la
popoarele nemaghiare, egala îndreptărire!?)
prin impunerea limbei statului, de care
poporul nu are nici o trebuință.

Acuma se nasce întrebarea, că oare
vatra, ori scoala, va fi mai tare?

Și Români cei fără paciență, față
cu acestea ce fac? Ascultă și împlinesc
mandatul, cu supunere cuviincioasă.

Aleargă sêrmanii dascăli români de
frica bucuroși la cursurile suplimentare,
unde cu predilecțiune rotogolesc în 6
săptemâni, la „kereses, kerekre, kereken,
kerekiti, kerekét” de ți-e mai mare dragul
de ei. Ca reintorcându-se acasă, să poată
pune temei.

Baremi bine știu și ei, că fac oste-
neala lui „Sisiphus”, pentru-că dacă Un-
guriu cei sireți, nici până la maturitate,
nu sunt în stare a învăța un „der, die,
das” cum se cade, și după aceea pe „dasz”
il pronunță de „dasz”, — cum se poate pre-
supune, ca Români cei prostolani, să
poată pronunța pe „rânczos teremette”,
cari încă și limba maternă, numai o gân-
găvesc.

Trecem la biserică. Vedem, că și
autonomia acesteia, cea legală, a devenit
obiect de ceartă, și s'a făcut oală spartă,
spre cea mai mare bucurie a Maghiarilor.

După aceasta, de când și-a ivit
„Cultur-egylet“-ul capul, și — ritul, sân-
tul maslu și prescura, ca taine, și
obiecte religioase încă au devenit unelor
jurnale maghiare obiecte de batjocură,
precum se poate vedea în „Ellenzék”
și „Magyar Polgár” nr. 16 a
l. c. între diverse, sub titlul „Oláh ba-
bona” (Boscoane românesci). Baremi agi-
tările contra confesiunilor și obiectelor re-
ligioase, și prin legile cele unguresci, sunt
oprite.

Dar' aceste îndrâsneli, cari trec chiar
și marginele legilor, fiind unguresci, de
procurorii statului nu sunt observate.

Baremi a face rugăciuni, masle nu e
„babona” (boscoane) fără e pietate, e

taină, e datorința unui preot sub mare
responsabilitate, prescrisă prin canoane.

Prescurile încă nu sunt numai nisce
„pogácsa” (un soi de cocoradă) înșela-
turi preoțesce, spre hrănirea servitorilor,
precum se dice în acei articoli, ci și
acestea sunt obiecte religioase, de cari
sunt și la alte confesiuni, deși în alte
forme, și pe cari Români și la alții, le
privesc cu deosebită stimă, ca simboale
de pietate.

Și față cu aceste tractări, nu prea
îmbucurătoare, prelații români, procurorii
lor și presa română, ce fac?

Le privesc cu mâine în sîn, și cu
ochii închiși. Și totuși Români sunt agi-
tatori și fără paciență, ear' d-voastre in-
dulgenții? Aveți bunăvoință și sfatul dat Ro-
mânilor, păstrați-l pentru d-voastre, pen-
trucă cu mult mai mare lipsă aveți d-voastre
de el, ca noi, fiind la d-voastre ofensiva
și la noi numai defensiva.

„Asociațiunea română”, de
mult e în lucrare, aveți drept în privința
aceasta, dară aceasta nici odată, nu a dat
nici o ansă spre supărarea cuiva.

„Cultur-egylet“-ul d-voastre încă
nici nu s'a constituit și totuși până acum
încă a provocat argumente pocnitoare
(csattanos argumentum) între un Maghiar
și un Sas în Teaca, palmuindu-se în public.
Eată profetia profetului din Cluj, cu „ca-
pete sparte”, — nu e departe!

Finesc cu ce am început, cumea
limba e cel mai scump tesaur și la noi
Români, ca și la alte naționalități, cea
mai dulce, și cea mai amară, fiindcă ea
și îndulcesce, ea și amăresce. Obiect și
de conțelegere și de ceartă, dară la Ro-
mâni simbol religios, cuprins și în ru-
găciune, „feresce-ne Doamne de limbi
străine!”

Feriți-vă așadar' de încercările a
slăbi pietatea poporului, căci aceasta nu
poate duce la nici un bine precum ne
rugăm și noi la D-zeu, să ne ferească
de amici nesinceri, că de inimici ne vom
feri noi.

Dreptatea.

Cluj, 1 August 1885.

„Magyar Polgár” din Cluj în arti-
culul seu din 1 August sub titlul „Ko-
lozsvár vád alatt” neagă cu un ci-
nism ne mai pomenit că Români din Cluj
ar fi persecutați din partea concetățenilor
lor maghiari. Numesce Clujul cetate curat
maghiară (törzsgyökerez magyar város),
se necăjesce amar pre țiarul „Răsboiul”
din Bucuresci, căci se ocupă de noi, afirmă
că la tribunal majoritatea judecilor este
română, tot așa și la alte oficii, sunt Ro-
mâni destui. După aceste întrebări, că fă-
cut-au cândva Maghiarii demonstrațiuni
contra Românilor, deși acestia au dat ansă,
pentru-că „despărțământul asocia-
țiunii” dă foarte des petreceri și încă cu
invitațiuni numai românesci. Demonstra-
țiunile făcute contra „Iuliei” dice că sunt
făcute numai de universitari și Clujul
n'are nici o parte în ele etc. De această
părere sunt Ovreo-Armenii dela „M.
Polgár”. Să vedem acum, dacă grăesc
adevărul sau ba?

Locuesc în Cluj de 20 de ani. Am
cunoscință despre toate relațiunile vieții
sociale din Cluj. Pentru aceea, dacă se va
pofți tot cuvântul mi-l voi întări cu do-
cumente și date oficiale.

Înainte de toate neg, că Clujul e ce-
tate curat maghiară (törzsgyökerez magyar
város), pentru-că în Cluj sîntem noi Ro-

mâni preste 5 mii de suflete după statistica
din 1880. De atunci încă ne-am în-
mulțit cu 1 mie, fiindcă legile cele feri-
citoare de popoare ale Ungariei fac de bie-
tul popor țeran își vinde moșia și vine la
oraș la fabrica de tăbac și la cele de
vinars, ovresci, ca servitor. Afară de
aceasta în Cluj mai sunt Sași, Ovrei, Ți-
gani și Armeni aproape la 5 mii, prin ur-
mare Maghiari curați abia am afla 20 de
mii. Cetatea, ai cărei locuitori una a treia
parte sînt de alte naționalități, nu se poate
numi „törzsgyökerez magyar város”, ci
caută să fie cetate poliglotă ca întreaga
Ungaria. Afară de aceasta pozițiunea geo-
grafică a Clujului este așa, încât să se
facă pe toate stradele câte un „cultur-
egylet”, totuși nu poate deveni nici odată
„törzsgyökerez magyar város” d. e. ca
Dobrișul. Clujul e încungiuurat de un
ținut curat românesc. Așa încât noi cetă-
țenii nici 24 de ore nu putem fi fără de
ciorecosul român. El ne aduce lemne, bu-
cate, ouă, pui etc. cu un cuvânt toți arti-
cieli, de mâncare. Cu țerenii români ne
lucrăm câmpul. E mare nefericire pe eco-
nomul maghiar din Cluj, când nu poate
căpeta ce-ți este de lipsă dela Români. Pentru
aceea plugarul maghiar din Cluj îl scie
stima și apretul pe Român. El îi vorbește
bucuros limba și nu poftesce, ca țeranul
să o vorbească pe cea maghiară. Scie, că
legea firei dictează că minoritatea trebuie
să învețe limba majorității. Pentru aceea
între poporul eonom al Clujului nu poți
afla unul, care să nu vorbească limba ro-
mână cel puțin la înțeles. Așa stăm în
suburbiile Clujului, în strada fânului de
sus și în așa numitele „Ostade”. Excep-
țiune face piața din lăuntru, unde își are
cuib „cultur-egylet“-ul. Aici este altă țeară,
oameni cu alte principii, aici oamenii ved
numai maghiare. Cele 3 foi locale su-
muță tinerimea asupra atot ceea-ce e ro-
mân. Tinerimei maghiare îi secundează
unii cetățeni mai exaltați și mai încântați
de idea de stat maghiar. Acestora nu le
place a auți vorbind în public românesc.

Scuipă și insultă pe Români chiar pe strade.
Aș pute aduce cu numele pe mai mulți
Români, bărbați inteligenți, cari au fost
scuipiți și insultați pe stradă ziua mare,
fiindcă au vorbit românesc. Și aceasta
nu numai în anul trecut, cu ocaziunea
compunerii și executării imnului universi-
tății, „O te bűdös bocskor”, care a fost
cântat de universitarii maghiari ameste-
cați cu alți cetățeni, ceea-ce și acum se
întemplă nu areori.

Până la anul 1867 adevă până la nas-
cerea constituțiunii maghiare, Români tră-
iau liniștiți în Cluj. Liniște și pace au
avut și după anul acesta cam până prin
1875. În timpul acesta arangiau petreceri
publice, la cari luau parte și unii dintre
Maghiari. Cu ocaziunile aceste tricolorul
român național era purtat de-a lungul stra-
delor. Nimene nu era insultat pentru-că-și
vorbia limba și-și purta portul.

Statul ca atare nu a suferit nici o
daună. Dela 1875 încoaci lucrurile per-
mise sub absolutism și dela el încoace
până la anul acesta, devin oprite. Flamura
națională română trasă jos de pe păreții
redutei. Români devin batjocoriți. Petrece-
rile române conturbate. Se încep insulte
pe strade în contra Românilor. În
anul trecut când cu maialul a izbucnit
vulcanul persecuțiunii Românilor. Cu acea-
stă ocaziune sparseră porțile la casele pa-
rochiale, junimea maghiară întră noaptea
în curtea și casele parochiale. S'a arătat

lucrul tribunalului. Acesta absolvă pe cei vinovați. S'a făcut recurs. Recursul este dat uitării.

Fraților Maghiari le place a face demonstrațiuni când cu o ocaziune, când cu alta. Mai totdeauna iluminează orașul. Românii din Cluj sânt siliți a ilumina cu ei, dacă vreau să nu li-se spargă ferestrele și atunci, când demonstrațiunile se fac în contra Românilor. Așa a fost cu ocaziunea iluminării pentru Turcii învingători odată la Plevna. Cu această ocaziune au spart ferestrele la vre-o câțiva Români.

Ce va fi acum cu iluminarea din 30 August pentru „cultur-egylet“? sperez că vor face programă frații dela „Magyar Polgár“ și Românii din Cluj înainte își pot tocmi ferestrari, pentru-că cultura maghiară are să între prin ferestri la ei. Așa stăm cu demonstrațiunile. Și fraților Maghiari nu are de ce să le fie rușine de faptele ce sevrăesc. Mai bine să le recunoască și să se pocăiască, dacă vreau să nu le vadă publicate!

Însuși „M. Polgár“ recunoaște, că sântem Români destui în Cluj prin cuvintele: „Kolozsvártt fölös számban vannak a románok“ și totuși el numește cetatea „törzsgyökere magyar város.“ Așa se bate pe sine totdeauna cel ce vrea să ascundă adevărul. La tribunal dăce că juđii români fac maioritarea „nagyobb részben románajku birakkal ellátva.“ Așa ar trebui să fie, durere însă, că maioritarea aceasta stă numai din 3 juđi, căci numai atâția Români sânt. Au fost mai mulți dar, repausând, în locul lor s'au numit Maghiari. Așa are să se întempe și în viitor precum se vede. La alte judecătoria unu-doi Români. La comitat abia avem 3 Români, dintre cari 2 sânt cancelisti, la magistrat nici unu. Sânt mii de Români, n'au nici un reprezentant la magistrat. Nu e nici un cancelist baremi. Avem un membru virilist la magistrat. În anul trecut s'a lătit faima, că vrea să interpeleze pe primarul în adunare pentru persecuțiunile pornite în contra Românilor. Faima aceasta a adunat în sală pe toți trași împinșii orașului cu scop, că dacă va face interpelarea, se-l fluere. A avut noroc că a fost avisat înainte despre lucru și nici nu s'a prezentat în adunare. De aci se vede, că nici a ne plânge nu ne este permis!

Dice mai departe „M. Polgár“ că despărțământul asociațiunii în tot anul arangează petreceri închise și demonstrează cu aceea, că face invitațiunile numai române. Rău este informat „M. Polgár“, se vede, că nu știe nici ce se întempe la el acasă.

Despărțământul asociațiunii nici odată n'a arangiat petreceri în Cluj. Aceasta numai Hunfalvy ar putè-o documenta cu argumentele ce le aduce, că Românii au venit aici numai în secolul al 13-lea ca păstori, 3 milioane de păstori odată! și s'au așezat în locul Romanilor celor vechi.

S'au arangiat petreceri române în Cluj și se vor arangia în butul tuturor Ovreo-Armenilor. Românul nu are frică în țeara sa. Cu persecuțiuni și insultări nu pot opri petrecerile Românilor, se pot însă compromite până la urechi precum s'au compromis și în anul trecut.

Ce privește societatea desființată „Iulia“, 'mi-ar plăce să publice „Magyar Polgár“ protocoalele de investigațiune făcute asupra ei, ca să vedem, ce a pecatuit în contra statului această societate, de s'a desființat. Eu sânt sigur, că nu e om pe pământ, care să poată arèta cu documente, că această societate oare-când s'a ocupat cu cestiuni oprite de lege. Fapta, că înaltul minister a declarat-o de desființată, nu dovedește nimic. A desființat-o, dar' fără investigațiune, fără cercetare, simplu numai după principiul: „sic volo, sic iubeo“. A cădut jertfă fanatismului de rasă, a cădut jertfă celor 3 diare maghiare, cari totdeauna agitau jurnimea maghiară în contra acestei societăți. Așa a cădut jertfă prof. Dr. Silași. Nimene nu poate documenta asupra acestui bărbat o singură faptă contrară legii și totuși pătimește! Și „Magyar

Polgár“ are nas să întrebe, că se poate plânge un singur Român în contra cetățenilor maghiari din Cluj?

Nu unu, fraților dela „M. Polgár“, ci cu toții ne putem plânge asupra voastră. Sânteti netoleranți, sânteti la cărmă și abusați cu puterea. Dacă vedeți o singură faptă românească, dacă auziți o vorbă românească, vă infuriați și ne insultați. Ură de rasă și persecuțiuni sistematice predicați ziua și noaptea în contra tot ceea-ce e român. În spiritul acesta vă creșteți tinerimea, încât omul serios vine la idea, că tinerimea maghiară n'are chemare de a trăi în armonie cu naționalitățile din patrie, ci în rebel perpetuu. Astfel de semente aruncați în pământ. Sementeți vânt și veți culege vifor.

Un cetățean din Cluj.

Reprezentatiunea

consistorului bisericii evanghelice săsesci din Ardeal de dtdo 27 Aprilie 1885 nr. 295, 1885 către Excelența Sa dl August Trefort, ministrul r. ung. de culte și instrucție publică, privitoare la propunerea limbii maghiare în scoalele populare nemaghiare confesionale evanghelice.

(Urmare și fine.)

Aci trebuie să ne aducem aminte de cuvintele biblice: „Nime nu poate servi la doi domni“ și prin urmare sigur, nici spiritul unui copil în primii ani de școală unei instrucțiuni în două limbi, fără-ca să sufere daună. Fie permis a da în această privință cuvânt unui pedagog expert, care expune asemenea stări din imediata experiență. Dr. Gredt, director al Ateneului din Luxemburg, scrie în programul dela 1871 al acestui institut: „Abia a început copilul din Luxemburg (dialectul din Luxemburg e foarte afiu unei părți a dialectului săsesc ardelean) „a-și însuși în școală precăt tocmai se poate, limba germană scrisă prin intuițiune și poate prin instrucție de limbă, îndată se introduce deja în al doilea an în misteriele unei a doua gramatici, lui încă necunoscută, și astfel 'i-se preface în absolută imposibilitate ori-ce dezvoltare. Afară de dialectul seu, copilul nu posedă altă limbă; simte numai de sine asemănarea, afinitatea ce există între dialect și limba germană scrisă; și totuși 'i-se impune să învețe limba franceză, lui total necunoscută. Astfel se practică în scoalele noastre populare un dualism, care nimicesce vieța spirituală internă, se susține o stare de anomalie, care zădărnicesce ori-ce avânt ideal. Copilul și învățătorul stau perplexi și fără ajutor în fața ambelor gramatici. Programul e însă prescriș și astfel învățătorul se trudește cu copilul până când îl asurdesce, n'are cunoștință de nici o limbă“ Astfel vorbesce experiența prudentului pedagog despre instrucția de două limbi în scoalele populare. „Unitatea creșterii“ — continuă el — „cere absolut, ca să se aștepte, cu învățarea unei limbi străine, (în școală) până când puterea individuală a copilului se va desvolta și va fi în stare nu numai a-și exprima în limba sa maternă exact și fluent cugetările, ci a și pricepe exact vorbirea și scrierea altor oameni . . . De altcum această învățare a limbii franceze, dacă e permis a numi așa această tortură, ofere școlarului în vieța puțin câștig; strică însă în mod înspăimântător nu numai cultivării în limba maternă . . . O astfel de instrucție . . . e imposibil să țină. Nimene nu va nega, că după dărea școlarului din școala elementară, din mixtura de limbi . . . în câțiva ani vor dispăre mai toate“.

Nici în Ungaria nu lipsesc astfel de casuri triste. „Neue ungarische Schulzeitung“ (nr. 14 dela 2 Aprilie 1885) constatază din Banat, unde în scoalele germane e introdus planul de învățământ dela 29 Iunie 1879, — cu durere aparența deasă, că „copii de naționalitate nemaghiară, care au cercetat regulat până la al 12 an implinit al etății o școală cu limbă mixtă amăsurat ordinațiunii, nu pot ceti corect în nici o limbă, cu atât mai puțin pot a scrie“

Asemene efecte destructive ar trebui să producă în mod firesc acea organizațiune și în scoalele noastre germane. Ce instrucție e posibilă aci, unde jumătate, sau cel mai puțin a treia parte a oarelor, trebuie consacrate în săptămână instruirii combinate de două limbi, dintre care una fi apare spiritului copilului în cele mai

multe casuri ca o limbă moartă și nu ofere nici un punct de atragere? Cum se ajungă timpul, ca să li se dea tinerilor din comoara de cultură a poporului lor ceea-ce e necondiționat de lipsă pentru spiritele tinere, pentru-ca să nu fie străini în limba maternă; cum se ajungă timpul pentru instruirea religiunii și a lecturii biblice atât de indispensabile; cum să se propună celelalte obiecte, trebuincioase atât în vieța practică, și pentru formarea cugetării, a caracterului, a naturii, cât și pentru nutirea iubirii de patrie? Propunerea limbii maghiare în numărul de oare, prescriș prin numita ordinațiune, în scoalele cu un învățător în al doilea an, ear' în cele cu doi învățători îndată în anul întâiu, trebuie să aibă ca urmare deprimarea facultății de prestațiune în genere. Prin aceasta poporațiunea germană avisată în interesele sale la aceste scoale germane, se împedecă în dezvoltarea ei națională și se condamnă la starea de Heloți în dezvoltarea lor și pe terenul progresului cultural general față cu poporațiunea maghiară, ale cărei scoale populare rămân neatinsse de pedeca unei a doua limbi impuse.

Fie atinsă aci numai în treacăt vătămarea, cu care amenință restrângerea instrucțiunii germane prin numita organizațiune și prin numărul prescriș pentru propunerea limbii maghiare: vieța noastră religioasă evanghelică, biserica noastră protestantă, prin împregiurarea că priceperea limbii germane scrise se reduce, reducându-se astfel și înțelegerea catechismului german, a cârții germane de cântări, și a bibliei lui Luther.

E sigur, că dacă s'ar impune scoalelor populare maghiare prin propunerea obligată a unei limbi străine o astfel de îngustare și restrângere, cum li-se întempe prin ordinațiunea din 29 Iunie 1879 scoalelor germane evanghelice, comunele și autoritățile lor școlare nu s'ar liniști nici ar înceta de a folosi toate mijloacele legale, ca să depărteze o astfel de lovitură dela dezvoltarea lor culturală.

Consciu de aceeași datorință și cu aceeași rugare se adresează subscrișul consistor către Excelența Voastră.

Sântem convinși, că organizațiunea propunerii limbii maghiare în scoalele populare germane ale acestei biserici, ce Vi s'a prezentat Excelenței Voastre în 8 Decembrie 1882 sub nr. 2084 din 1882, coreșpunde sensului legilor, după cum e exprimat acesta nu numai în legile de mai nainte, ci și în articolul de lege XVIII din 1879, precum și în raportul de introducere al comisiunii, apoi și declarațiunile propriie ale Excelenței Voastre și adică §-lui 4 al art. de lege XVIII din 1879. Prin aceasta se satisface dispozițiilor acestui § suscepând limba maghiară „între obiectele obligate“ în scoalele populare nemaghiare.

Reprezentatiunea continuă a spune, că ministrul n'a avut nimic în contra planului prezentat de consistor și că dela anul 1882, decânds'a prezentat ministrului, acesta abia acuma își face obiecțiunile sale.

Organizațiunea instrucțiunii maghiare, care în urma aceleia organizării se începe în al cincilea an școlar, și apoi ține pentru tinerimea școlară feminină până la anul al 14, pentru cea bărbătească până la implinirea anului al 15-lea, deci se efectuează în școala de toate zilele în decurs de patru, respective cinci ani, coreșpunde cerințelor pedagogiei raționale și asigurază un succes coreșpundător pe seama educațiunii și a instrucțiunii și prin aceea, că fiind școlarii cei mai copti la minte prin instrucțiunea în limba maternă pregătiți și pentru a doua limbă, întră totodată în instrucțiunea acesteia.

Nu mai o astfel de organizare poate în școala poporală promova aptitudinea școlii pentru o cultură generală și poate păzi comuna de regresul cultural și moral.

Excelența Voastră! Asigurările pe cât de demne, atât de liniștitoare, pe care le-ați adresat prin înaltul exmis dtdo 22 Februarie 1873 nr. 1 superintendentului acestei biserici, nu au rămas neuitate înaintea acestei biserici, căreia au fost comunicate în întreg cuprinsul lor. Sucul cuprinsului lor este, că nu e intențiunea Excelenței Voastre „de a detrage bisericilor scoalele confesionale“ sau „de a strîmtoara activitatea și influența confesională pe acest teren spre a le nimici în sfârșit cu totul“.

Nu ni-e permis să ne îndoim, că Excelența Voastră veți aștepta acest lucru. Causa e depusă exclusiv în mâinile Excelenței Voastre.

Paragraful 4 al articolului de lege XVIII din a. 1879 dă ministrului de culte și instrucție dreptul a regula pe calea ordinațiunii instrucțiunea obligată a limbii maghiare în scoalele comunale și de stat, și în legătură cu aceasta a regula și numărul oarelor acestei instrucțiuni pentru scoalele nemaghiare confesionale. Excelenței Voastre deci nu vă stă nici o lege în cale, ca aprețiând mai bine actualele rapoarte școlare, să lăsați curs liber acestei organizațiunii proiectate pentru instrucțiune, maghiară decătă acest consistor și coreșpundătoare atât legilor cât și destinațiunii școlare populare, și să faceți prin aceasta posibil, ca organizațiunea aceasta, care a existat cu scirea Excelenței Voastre deja doi ani, să se desvoalte cel puțin în decursul unei generațiuni școlare, și în acest mod să dovedească întru cât se poate prețui ori condanna.

Ne renoin deci cererea urgentă, ca Excelența Voastră să binevoiți a lua spre știință și să aprobați proiectul din nou alăturat pentru organizațiunea instrucțiunii obligate a limbii maghiare în scoalele populare susținute de biserica evanghelică A. B. din Transilvania, și a îndruma pe organele statului, ca să nu împedecă în scoalele noastre populare instrucțiunea organizată pe bazele aceste.

Sibiu, la 27 Aprilie n. 1885.

Din ședința consistorului bisericii evanghelice din Transilvania.

D. G. D. Teutsch m. p., Carol Fritsch m. p.,
superintendent. notar.

Din Bucovina.

Primum din Cernăuți o încunoscintare despre constituirea unei reuniuni politice, ale cărei statute au primit încă la 9 August 1881 aprobarea guvernului provincial.

Eată încunoscintarea:

Cernăuți, 29 Iulie 1885 st. n.

Prea onorabilă redacțiune!

Românii bucovineni au simțit deja de mult absoluta necesitate a unei societăți politice, recunoscând cu toții, cumcă poporul nostru nu va putea nici odată ajunge la deplina înțelegere a drepturilor și îndatoririlor sale cetățenești, dacă nu va fi condus la aceasta prin o societate politică, care să se ocupe înadins și în special cu luminarea și deșteptarea poporului în direcțiunile indegatate mai sus.

Dar' dela voință până la putință și dela vorbă până la faptă se știe că este cam departe.

Și așa rămase și la noi amintita cestiune de vieța în suspens prin mai mulți ani!

În 20 Maiu a. c. convocă profesorul Ioan I. Bumbac o adunare în sala hotelului „Mielul de aur“ de aici și așa se constituie societatea politică „Concordia“, alegându-și un comitet de 11 membri, cari se constituiră precum urmează:

Președinte: Profesorul Ioan I. Bumbac.

Vice-președinte: Inspectorul Leon de Rey.

Sub-vice-președinte: Proprietarul agronom Constantin Floria.

Secretar: Profesorul Grigoriu Halipu.

Cassar: Consilierul comunal Dionisie Voronca.

Controlor: Mihaie Cantemir, antistele suburbului „Roșă“.

Apoi următorii membri fără funcțiune: Stefan Cantemir, proprietar agronom din Roșă; Simeon Cernușca, proprietar agronom din Clococica și Mihaie Marco, pietrar din suburbul Clococica.

Compunerea și constituirea comitetului s'a făcut cu privire destinsă la poporul de rînd, care rămăsese până acuma cu totul nebagat în seamă decătă conducătorii nostri politici.

Spre a vă pute orienta mai bine despre scopurile și tendențele acestei societăți vă trimitem și un exemplar din statutele „Concordiei“.

Cu stimă deosebită: comitetul societății politice „Concordia“ în Cernăuți.

Publicăm si primul capitol din statute, despre scopul societății:

§. 1. Societatea se numește „Concordia“ și-și are reședința sa în capitala Cernăuți.

§. 2. Societatea este basată pe constituțiunea actuală și pe legile fundamentale de stat și are de scop: 1. să desvoalte libertatea politică și individuală, precum și progresul spiritual și material al poporațiunii ducatului Bucovina; 2. să însuflețească simțul pentru binele comun;

3. să deștepte interesul pentru viața politică-națională; 4. să instruiască poporul despre drepturile și îndatoririle lui patriotice și politice; 5. să întărească conștiința de stat; 6. să apere autonomia ducatului Bucovina în legătură strinsă cu Prea Înalta Curte Imperială și Monarchia austriacă.

§. 3. Acest scop se se ajungă:

- prin întruniri regulate și în cas de trebuință și extra-ordinare ale membrilor ei, spre a se convorbi și a ține prelegeri despre toate cestiunile relative la scopurile societății, precum și spre a lua deciziuni asupra atitudinii de observat din partea societății față cu ele;
- prin rezoluțiuni, petițiuni și adrese în cestiuni, ce privesc scopurile societății;
- prin participare și influențare legală la alegerile pentru corporațiunile autonome;
- în fine și prin spriginire sau edare de foi periodice, de broșure și foi volante.

Fericiți oameni frații noștri din Bucovina!

Noi nu putem înființa nici o reu-niune agricolă.

Cronică.

În Teresianul din Viena, după cum am anunțat deja, este un loc vacant pentru un elev din țările coroanei Ungare. Până acum nu a intrat nici o petițiune. Ministrul de instrucție al Ungariei avisează la termenul de 8 August al concursului.

În „Foi'a basericăscă“ numărul ultim, se ia sub critică aspră modul de a atrage informațiuni al diarelor noastre. Negreșit că în modul propus în articolul din această foia va fi și adevăr, dar' dl autor al articolului, sântem de părere, însuși nu consimte cu regularizarea propusă. Se vor ivi multe casuri de plângere în contra destăinuirii multor lucrări, publicitatea e însă corector de prima clasă.

Sciri personale. Ieri a dat Excelența Sa inspectorul general de cavalerie contele Pejačevich un dîneu în hotelul Neurhrer cu 40 cuverte, la care a luat parte întreg corpul ofițerilor de husari. Cu trenul de noapte va pleca din Sibiiu.

Cronică din Cluj. Dr. Haller Károly, a plecat din Radegund cătră casă, lăsând drept suvenir un deal maghiarizat. — „Kolozsvari Közlöny“ se adresează prin un articol prim cătră biroul de presă al „cultur-egylet“-ului și provocându-l la activitate țice între altele și aceste: „Cu ultraistii naționalităților nu avem nevoie să ne mai ocupăm, deoarece ce pe de o parte nici nu sînt vrednici de aceasta, de altă parte colaboratorii foilor lor au destulă cunoștință decausă, ear' demnitatea cauzei noastre nu permite vîntătoare de vrăbii. Scriitorul articolului o scie prea bine, că noi nu avem lipsă de informațiunile biroului de presă din Cluj. Tot același număr din „Kol. Közl.“ reproduce un articol privitor la incidentul nefericit din Dresda și-l recomandă „Tribunei“ spre traducere. Respingem cu indignare recomandarea domnilor colegi, deoarece ce noi nu voim să dăm mîna cu socialistii — fie aceia chiar din Franca. — În Cluj umbă noaptea lupii prin orăș. — Un servitor domnesc, cu numele Iosif Máté a fost aflat mort pe drumul, ce duce spre Chintău.

În Cisnădioara s'a deschis Sămbătă în 1 August n. casina cea nouă.

Ninsoare. Din Tușnad se scrie, că acolo a nins într'una din zilele trecute.

Huniadesci valahisași. Un dascăl maghiar din comitatul Hunedoarei a aflat, că în comuna Zăicani trăiesc o mulțime de Huniadesci valahisași, care poartă numele obicnute de Niculae, Dumitru, Ianoș, Iuon, Ioaneș, Lășuș, Petru, Stefan, Loruș etc. — *Sacra simplicitas!*

Universitatea din Viena a fost cercetată în anul scolastic expirat de 5122 ascultători, dintre care teologi au fost 222, iuristi 1878, medicinisti 2310 și 609 ascultători la facultatea de filosofie.

Demonstrațiuni antimaghiare în Dresda. Dilele trecute au sosit la gara din Dresda doi tineri italieni, cari purtau la gît tricolorul italian. Câțiva oaspeți prezenți și-au adus aminte la vederea tricolorului italian de colorile maghiare și i-au provocat pe tineri să arunce tricolorul, ceea-ce nefăcînd, li s'a luat cu puterea.

În urma conflictului vamal între Franca și România s'a ridicat importul cerealelor

din România într'o astfel de măsură, încât un hectolitr de seacă română costă loco Brașov 4 fl. 50 cr.

Bar. Samuil Iosika, nou numitul comite suprem al comitatului Cluj, este același baron Iosika, care a fost candidat la ultimele alegeri comitatense de vice-comite, dar' a cădut față cu contra-candidatul seu, actualul vice-comite Gyarmaty. Cu prilegiul acelor alegeri bar. Iosika promisea multă dreptate Românilor din acel comitat, ceea-ce i-a și făcut pe Români celui comitat să fie pe partea lui. Acum în calitate de comite suprem are ocaziune să-și împlinescă promisiunile.

Neînțelegeri ceho-germane. La tribunalul comercial din Praga s'au numit de curînd doi consilieri noi, dela care, după datina de până acum, s'a cerut ca să depună jurămîntul în limba germană. Ambii consilieri au refuzat depunerea. Foile cehe vîd în aceasta o violare a drepturilor cehe, ear' diarele germane din Viena susțin, că jurămîntul în Austria e de a se depune în limba germană.

Regele și regina României, sînt așteptați — precum se depesează din Dresda — în Königstein.

Convențiunea comercială și vamală

austro-română. Ambe guvernele noastre, atât cel din Austria cât și cel din Budapesta, au recercat camerele comerciale să se pronunțe cu privire la convențiua cu România. De sine se înțelege că toate rapoartele camerelor noastre comerciale sînt pline de cereri și dorințe favoritoare nouă, trebuie să ținem însă seamă și de celalalt contractant. Eată memorandumul camerei comerciale din Reichenberg, privitor la convențiua cu România: Camera se pronunță pentru facerea unei noue convențiuni comerciale cu România și anume pe basa puterii mai favorizate (art. 6 din convențiua dela 22 Iunie 1875) dar' nu numai cu privire la vămii, ci și cu privire la comerț, industrie, navigație, stabilire, cumpărare și vîndare de imobile și mobile, corespunzător convenției anglo-române. Se dorește o revizie a tarifului din convențiua cu tendența unei scăderi generale a diferitelor taxe. Să se precizeze mai exact diferitele clase de mărfuri din tariful vamal spre a se evita abuserile vămilor române, contra cărora s'au ridicat numeroase plângeri. Să se prevadă în convențiua cea nouă, că ori-ce speditor și primitor este autorizat a face vămuirea fără o concesiune specială din partea guvernului român. Apoi se cere admiterea unei înapoieri scutite de vamă sau să fie scutită de ori-ce taxă o marfă ce s'a retras decătă importator, sau pe care nu a ridicat-o adresat și nici nu a fost vămuită încă. Numai astfel se va crea un remediu eficace contra inconvenientului așa des, că negustorii români înapoiază importatorului marfa importată, pe motive de nimic. Toate aviserile conclud, că înainte de a se încheia o convențiua nouă să se îngrijească pentru supușii austro-ungari de a-și pute găsi dreptul lor; trebuie să se încheie o convențiua juridică spre a se stabili că sentențele tribunalelor austro-ungare sînt valabile și pot fi executate contra datornicilor din România, fără intervenirea unor supuși străini împuterniciți. De asemenea străinii se poată petrece liberi în țeară și supușii austro-ungari să fie pe deplin egal îndreptății cu Români indigeni; în fine să se scadă tarifulurile liniilor ferate când se exportează în România. În raport se mai observă, că obiectul nu poate fi lămurit pe deplin în vre-un punct al periferiei, ci numai în prima linie decătă camera de comerț din Viena; cu toate aceste e bine să se iee în seamă și materialul adunat de prin provincii. — Camera a însărcinat apoi biuroul seu, ca pe baza raportului să elaboreze o adresă cătră ministerul de comerț.

În afacerea duelului Czerlien-Kornai se scrie din Dobrișin că a sosit acolo comandantul de corp, contele Degenfeld-Schomberg spre a efectua ascultarea acelor, care au luat parte la acest duel senzațional.

Deficitul festivității din Dresda. Foile maghiare colportează cu multă bucurie scirea, că deficitul festivității gimnasticilor din Dresda se urcă la 21,000 marce.

Papa Leo XIII — „Nat. Zeitung“ din Berlin — a declarat în ședința ultimă a consistorului de cardinali și prelați că află oportunitate ca catolicii italieni să pășească în mod activ în viața publică a Italiei și să părăsească ținuta pasivă de până acum.

Anarhistii ruși desvoaltă earăși o activitate mare în Paris, unde li e cuibul lor. În lucrările lor, anarhistii au fost spriginiiți de un om bogat răposat de curînd în Frankfurt. „Grashdanin“, care comunică aceste, țice: „Atăta e sigur, că anarhistii rusesci dispun de mijloace enorme de bani, ear' banul după cum se scie poate face mult“.

Cholera, după cum se poate vedea și din telegrama noastră de ieri din Triest, a erupt earăși în Franca-sudică. După cum se scrie din

Marsilia cholera a luat est-an o intensitate, cu mult mai mare, decăt în anii trecuți. Acesta e al treilea an, decăt cholera decimează populațiunea Europei-de-Sud. Așa se pare că cholera s'a împămîntenit și în Europa și dacă țările europene nu vor lua măsuri sanitare stricte, acest flagel se va lăși preste toată Europa.

Vacanțele școlare în Franca s'au început până acum în 1 August. S'au făcut mai multe cereri, ca vacanțele să se înceapă în 15 Iulie. Prin departamente studiază cestiunea.

Congresul telegrafic internațional se va deschide la Berlin în 10 I. c. n.

Miss Cora, produce mare senzație în Budapesta. Miss Cora e admirată de publicul din Budapesta pentru curagiul, cu care tractează cu 8 lei ai sei. Dînsa intră la aceste fiere numai cu o vargă subțire, își bagă mîna între dinții unui leu, se culcă pe altul, își bagă apoi capul în gură înspăimîntătoare a altui leu, îi alungă, îi sărută. Publicul o admiră pentru curagiul ei neobicnuit.

Mexicul are est-an până acum un deficit de preste 25 milioane dolari.

Băile din Tușnad.

Cetim în „Brassó“ dela 1 August n. sub rubrica „Loc deschis“ următoarea epistolă:

Onorate dle redactor!

Concede, ca să se poată folosi odată și un Român de prețitul d-tale țiar.

Voiu fi scurt, am o jalbă, aceasta voiu să o aduc înaintea publicului, ca să judece asupra ei.

În anul acesta încă am fost la băile din Tușnad. De șese ani încoace acolo îmi petrec verile, și cu mine mulți Români din patrie și din străinătate. Ne-a plăcut acest loc, are destul confort, e aproape și — ceea-ce e lucru principal — ajută mult.

N'am avut nici odată nici cea mai mică obiecțiune. Totdeauna am fost întimplinați cu multă prevenire. Așa se vede, că n'am fost oaspeți răi. Dacă n'am avut însă până acum nimic de obiecționat, avem acum atăta, încât ne ajunge pe de cece ani.

În est-an sînt în Tușnad oaspeții români și germani mai rău tractați, cala noi „trocarii.“ Acestora li se lasă limba, și dacă au de a face cu ei, se adresează cătră ei în limba lor, cu toate că li-se remunerează serviciul.

În Tușnad plătim noi, și nu ni-e permis să vorbim în limba noastră. Placatele, călăusele până acum se tipăreau prelungă limba maghiară și în limba română și germană. Petrecerile nu se anunțau numai în limba maghiară, ci și în cea germană și română. Aceasta poate că a și fost cu cale. Maioritatea oaspeților sînt Români. Acestora li se poate tot vorbi ungurește, când nu înțeleg nici o iotă.

Cu totul altmintreala stă lucrul acum. La baie s'a oprit folosirea limbii germane și române. Placatele sînt toate maghiare, anunțarea petrecerilor se face numai în limba maghiară, ba ce e mai mult, chiar și cartele de mîncare sînt scrise numai în limba maghiară. Nici nu am pute prîndi, dacă din norocire nu ar scii ici-colea câte un chelner vorbi și germanesce sau românesce.

Și dacă ai întreba, domnule redactor, că toate aceste de ce se întimplă astfel, numai cu acel răspuns v'am pute servi, că dl solgăbiru o poroncesce, — deci trebuie să fie așa. Căci s'a întimplat și aceea, că a început a se publica ceva și românesce. A întrevenit atunci dl solgăbiru și a țis, că el nu poate permite așa ceva, pentru-că aici e „Teara-ungurească?“

Acum mă rog frumos, dacă și sîntem în Ungaria, ceea-ce nimene n'a vrut să tragă nici când la îndoială, pentru aceea doar' nu le va fi oprit oaspeților băilor de naționalitate română să nu publice câte ceva și în limba română — după cea maghiară!... Eu cel puțin așa cred.

Atăta pot spune, că indignațiunea pentru astfel de procederi e foarte mare, și Tușnadul va pute aștepta, până-ce vor mai veni aici oaspeți români. Sau e baia pentru noi, sau noi sîntem pentru baie. Eu cred, că cea dintău există. Dar' cred și aceea, că dl solgăbiru prin

aceasta prea puțin serviț va face cauzei maghiarismului. Mă rog, dle redactor, să traduci șirele aceste și să le publici în prețitul d-tale țiar.

Brașov, la 29 Iulie n. 1885.

Un Român.

„Românului“ i-se scrie din Tușnad:

În urma unui ucas al sub-prefectului din Csik-Szereda, de care comitat se ține și baia Tușnad, este absolutamente interțis de a mai exista în Tușnad vre-o inscripțiune, firmă sau anunț în altă limbă, decăt în cea ungurească. Acest ucas n'a rămas numai pe hârtie, ci s'a executat *ad literam*. Astfel au fost distruse de înseși organele administrative *manu propria* toate firmele scrise în limba română sau germană. Tușnadul nu mai are oteluri, restaurante, promenăți etc. etc., ci numai *vendégló, étterem, sétatér*.

„Mai nostim a fost lucrul ce l-a pățit doctorii băilor. Firmele lor cu inscripția: Furdó orvos, Badearzt, doctorul băilor, în cele trei limbi ale patriei, au fost mutilate, distrugînd cuvintele nemțesci și românesci și lăsându-le bietilor doctori numai titlul de orvos. Caracteristică și totodată și comică a fost situațiunea comisariului de băi, care cetind titlul de „Medicinae universae doctor X“ a voit cu ori-ce preț să delătoreze și cuvintele „Medicinae universae“ din firmă, crețînd că sînt românesci și bietul doctor a fost silit să facă lungi explicări până să înțeleagă deșteptul funcționar, că acele cuvinte sînt în limba străbunilor noștri“.

Varietăți.

(Un Negru lovit de o sută gloanțe).

Negrul Charles Williams, bănuit că a comis mai multe hoții, se introduse într'o seară într'o casă în apropiere de Highland Home, Carolina de Sud, fără îndoială cu intențiunea de a o jăfui. Dar' cei-ce locuiau în această casă deșteptându-se, Negrul fugi fără să iee nimic. A doua zi, Negrul fu arestat într'un sat, și pe când era dus la închisoare, o bandă de oameni mascați începură să tragă focuri asupra lui. După-ce se împrăscia fumul și se ridică corpul, se constată că era lovit de o sută de gloanțe. Oamenii mascați fură foarte lingușiți de acest rezultat: nici un glonț nu fusese perdat!

(Viața după moarte). Fisiologii francezi urmăresc cu multă ardoare studiile lor privitoare la fenomenele vitale după moarte asupra cadavrelor executatilor. Acum câte-va zile s'a executat în Caen un asasin, anume Heurtévent. D. doctor Laborde, imediat după moartea executatului, a început să facă interesante experiențe asupra cadavrului lui.

După-ce a constat contracțiuni la mai mulți muschi, doctorul Laborde a procedat la ațătarea nervului hypoglos prin electricitate; această ațătare a produs mișcări foarte accentuate ale limbii.

Apoi, eminentul medic a introdus sânge de bou în artera carotidă stângă și a pus mîna dreaptă în comunicare cu un căne viu. Mai întăiu țiața și-a reluat culoarea sa și sângele a început să curgă dela o rană făcută la cap.

O asemenea experiență s'a făcut la creri, n'a avut însă nici un rezultat.

(Intre un lăcătari și portarul hotelului.)

Un lăcătari suna la poarta hotelului de o jumătate de oră, fără-ca portarul să deschidă.

El este de ciudă într'o stare desperată.

În fine sosese portarul și deschide, lăcătari furios îi face tot felul de observațiuni.

— Ah! dle, țise portarul, nu te supăra. Nu ești d-ta cel dintăiu, căruia s'a întimplat una ca aceasta; toți lăcătarii au pățit-o ca d-ta.

Posta ultimă.

Viena, 3 August n. Ministrul-president va merge la dorința Maiestății Sale la Innsbruck.

Petersburg, 3 August n. O telegramă din Tașhend anunță un cutremur puternic de pămînt în ținutul dela Wernoie.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar.

Extrase din foaia oficială.

Licitațiuni:

— În 29 August n. a. c. imobilele lui Dimitrie Popoviciu; în 7 Septembrie n. a. c. imobilele lui George Șerban la judecătoria cerculă din Verșeț.

— În 1 Oct. n. a. c. imobilele văduvei Maria Marincoviciu la tribunalul reg. din Arad.

Edicte:

— Din partea tribunalului reg. din Bistrița se provoacă toți aceia, cari au oare-cari drepturi de ereditate la averile răposaiilor: Emerich Mátyás, Ioan Trühm și Andreiu Daum, — a 'și-le insinua în 45 de zile la trib. reg. de acolo.

Concursuri:

— Un post de contabil cl. III. la secțiunea de contabilitate a direcțiunii financiare din Cluj. Concursurile sînt a se trimite în 3 săptămâni la direcțiunea financiară de acolo.

— Un post de concipient cl. II. la direcțiunea financiară din Sibiu. Termin 3 săptămâni.

Bibliografie.

„Familia“. Ese în fiecare Duminecă. Oradea-mare, 12 Iulie st. v. (3 August st. n.) 1885. Anul XXI Nr. 29. Sumar: Joc de evantaliu, poesie de V. A. Urechia. — În fața vieții. Roman de Duliu Zamfirescu (urmare). — Când tu plângi, poesie de B. V. Gheorghian. — Cănepa, din Botanica populară română de S. Fl. Marian (urmare). — Frica de bucurie („La joie fait peur“). Comedie într'un act de d-na Emile de Girardin, de I. C. Lugoșian (urmare). — Cartea amorului, culese și puse în ordine de I. S. Spartal. — Salon: Scrisori din Bucovina de Dionisiu O. Olinescu. — Moime din Madagascar de I. H., cu ilustrații. — Literatură și arte. — Teatru și muzică. — Ce e nou? — Moda. — Pentru doamne tinere. — Călimdarul săptămânii.

„Biserica și școala“. Foaie bisericească, școlastică, literară și economică. Ese odată pe săptămână: Dumineca. Arad, 21 Iulie (2 August) 1885. Anul IX. Nr. 29. Sumar: învățătorul în

timpul ferierilor. — C. A. Rosetti conferență. — Diverse. — Concursuri.

Etymologicum magnum Romaniae. A eșit de sub tipar fascioara 1 a tomului I din: Etymologicum magnum Romaniae. Dicționarul limbii istorice și populare a Românilor lucrat după dorința și cu cheltuiala M. S. Regelui Carol I sub auspiciile Academiei Române de B. Petriceicu Hășdeu.

Publicațiunea întregă se va compune din circa 10 tomuri în 8° mare de câte minimum 30 coale. Fiecare tom se va publica în 4 fascioare.

Tomul I va cuprinde cuvintele românești cu litera A. (A — Azuga).

Fascioara 1 cuprinde pe LIX pagini: „Prefața“, „În loc de introducere: I Ce este etimologicum? II Cum se amestecă limbile? III În ce consistă fisionomia unei limbi?“ și pe 64 pagini cuprinde cuvintele A — Acaș.

Prețul unui tom este 12 lei. Se pimesc abonamente pentru fiecare tom, însă nu se vînd fascioare separate.

Abonaților li se vor expeda fascioarele îndată după tipărire. Abonamentele se fac la stabilimentul grafic Socec et Teclu, București, Strada Berzii Nr. 96.

Zoologie ilustrată, prelucrată pentru clasele inferioare ale școlilor secundare, de Dr. Alois Pokorny, consilier c. r. și director la gimnasiul real din Leopoldstadt în Viena. Tradusă de Dr. Animpodist Dașchevici, învățător la gimnasiul superior din Suceava. — Cernăuți, 1885. Edițiunea fondului religios gr.-or.

Sciri economice.

Piața din Făgăraș, 1 August Grâu frumos hectolitra fl. 6.50 până fl. 7.—; grâu mestecat fl. 4.50 până fl. 5.—; sîcara fl. 3.40 până fl. 3.80; cucuruzul fl. 3.30 până fl. 3.70; ovîsul fl. 2.40 până fl. 2.60; sîmînta de cînepă fl. 7.— până fl. 8.—; sîmînta de in fl. 10.— până fl. 11.—; fasolea fl. 3.50 până fl. 4.—; mazerea fl. 5.— până fl. 6.—; lîntea fl. 7.— până fl. 8.—; crumpenele fl. 3.— până fl. 3.50; mîlaiul fl. 9.— până fl. 9.50; sîu brut 100 chile fl. 38.— până fl. 40.—; unsoarea de porc 65—70, slîcina 60—80; cînepa fl. 30.— până 45.— Un

chilo carne de porc 40 cr.; carne de vită 42 cr.; carne de vițel 36 cr.; carne de mel — cr.; ouă 8 cu 10 cr.; chim fl. 12.— până fl. 15.—; lumini turnate de sîu 58 cr. până — cr.

Piața din Sighișoara, 1 August. Grâu curat hectolitra fl. 5.30 până fl. 6.30; grâu mestecat fl. 4.— până fl. 4.60; sîcara fl. 3.50 până fl. 3.80; ovîsul fl. 2.30 până fl. 2.60; cucuruzul fl. 4.—; fasolea fl. —; crumpenele fl. 2.—; mazerea chilo 20 cr.; lîntea 22 cr.; mîlaiul 12 cr.; lumini de sîu chilo 58 cr.; sîpunul 32 cr.; sîu brut 30 cr.; sîu de vită fl. 1.—; unsoare de porc 70 cr.; carnea de vită 40 cr.

Cursul la bursa de mărfuri din Budapesta dela 3 August st. n.

Grâu (din Banat): 72—73 Kilo fl. — până —. 74—75 Kilo fl. — până —. (lîngă Tisza) 72—74 Kilo fl. — până —. 74—79 Kilo fl. 7.80 până 8.45. (de Pesta) 72—74 Kilo fl. — până —. 74—79 Kilo fl. 7.70 până 8.35. (de Alba-Regală) 72—74 Kilo fl. — până —. 74—79 Kilo fl. 7.70 până 8.35. (de Bacșka) 72—74 Kilo fl. — până —. 74—79 Kilo fl. — până —. (din Ungaria de nord) 72—74 Kilo fl. — până —. 74—79 Kilo fl. 7.30 până 7.80.

Sîcara (ungurească) 70—72 Kilo fl. 6.60 până 6.80. Orș (nutreț): 60—62 Kilo fl. 6.30 până 6.60; (de berărie) 62—84 Kilo fl. 7.60 până —.

Ovîs (unguresc) 37—40 Kilo fl. 6.30 până 6.60. Cucuruz (de Banat): dela fl. 5.70 până 5.75; de alt soi fl. 5.60 până 5.65.

Rapița fl. 11.25 până 12.75; de Banat fl. 11.— până 11.25.

Mîlaiu (unguresc): fl. 5.80 până 6.25.

Timpul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 8.35 până 8.36 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 7.84 până 7.86.

Sîcara (primăvară) 69.7/10 Kilo fl. 6.23 până 6.25. Cucuruz (Măiu—Iunie) fl. 6.22 până 6.23.

Rapița (August—Septembrie) fl. 11.— până 11.7/8. Spirt (brut) 100 L. fl. 27.50 până 27.75.

Bursa de București.

Cota oficială dela 30 Iulie st. n. 1885.

Table with columns: Renta amort. (5%), Rur. conv. (6%), Acț. de asig. Dacia-Rom., Banca națională a României, Împr. oraș. București, Credit mob. rom., Acț. de asig. Naționala, Scrisuri fonciare urbane (5%), Societ. const., Schimb 4 luni, Aur. Values range from 98.— to 10.80.

Bursa de Budapesta

din 3 August st. n. 1885.

Table with columns: Renta de aur ung. 6%, hîrtie 4%, hîrtie 5%, Împrumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune), Bonuri rurale ung., cu cl. de sortare, bînățene-timișene, cu cl. de sortare, transilvane, croato-slavone, Despăgubire pentru dijma ung. de vin, Împrumut cu premiu ung., Losuri pentru regularea Tisei și Segedin, Renta de hîrtie austriacă, argint austriacă, aur austriacă, Losurile austr. din 1860, Acțiunile băncii austro-ungare, de credit ung., austr., Argintul, Scrisuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“, Galbeni împărătesci, Napoleon-d'ori, Mărci 100 imp. germane, Londra 10 Livres sterlinge. Values range from 98.80 to 125.10.

Bursa de Viena

din 3 August st. n. 1885.

Table with columns: Renta de aur ung. 6%, hîrtie 4%, hîrtie 5%, Împrumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune), Bonuri rurale ung., cu cl. de sortare, bînățene-timișene, cu cl. de sortare, transilvane, croato-slavone, Despăgubire pentru dijma ung. de vin, Împrumut cu premiu ung., Losuri pentru regularea Tisei și Segedin, Renta de hîrtie austriacă, argint austriacă, Renta de aur austriacă, Losuri austr. din 1860, Acțiunile băncii austro-ungare, de credit ung., austr., Argintul, Galbeni împărătesci, Napoleon-d'ori, Mărci 100 imp. germane, Londra 10 Livres sterlinge. Values range from 98.85 to 125.20.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Teiuș-Arad-Budapesta, Copșa mică-Sibiu, Sibiu-Copșa mică, Cucerdea-Oșorheiu, Oșorheiu-Cucerdea, Simeria (Piski)-Petroșeni, Petroșeni-Simeria (Piski), Simeria (Piski)-Uniedoara, Uniedoara-Simeria (Piski), Ghiriș-Turda, Turda-Ghiriș) and rows for stations. Includes train types (Tren de pasaj, Tren de expres, etc.) and times.

Nota: Numerii încadrați cu linii groase însemnează oarele de noapte.